

Januari 2008

Lärarytbildningskansliet
Katharina Andersson

Utvärdering av hela lärarytbildningen hösten 2007

Inledning

Höstterminen 2001 antogs de första studenterna till den förnyade lärarytbildningen vid Högskolan i Gävle. Den första utvärderingen av hela utbildningen gjordes i december 2004 då tidigarelärare avlagt examen. Nu, 2007, skulle de första senarelärare och gymnasielärare också ta sin lärarexamen, varför utvärderingen skulle genomföras med samma frågeunderlag för att kunna göra jämförelser dem emellan.

Lärarytbildningarna består av tre integrerade områden, nämligen allmänt utbildningsområde, inriktningar och specialiseringar. Genom den verksamhetsförlagda utbildningen skall praktik och teori i lärarytbildningen föras närmare varandra, genom att de teoretiska studierna kopplas till den pedagogiska yrkesverksamheten.

De generella målen för lärarytbildningen anges i Högskolelagen, 1 kap 9 §. I Högskoleförordningen, finns de specifika målen för lärarexamen. Utbildningsplanen för Lärarprogrammet 140-180/200 poäng vid Högskolan i Gävle (fastställd av lärarberedningen 2001-05-15) innehåller dessutom ett antal lokala mål.

Syfte

I december 2004 avslutade den första kullen tidigarelärare sin utbildning. För att undersöka de examinerade studenternas uppfattning om sin utbildning, formulerade lärarytbildningsnämnden ett uppdrag, *med syfte att belysa i vilken grad lärarytbildningens mål uppnåtts liksom studenternas tillfredsställelse med utbildningens innehåll.*

Genomförande

Maximalt antal studenter som skulle ha kunnat svara på utvärderingen av sin utbildning var 233 stycken. Antalet inkomna svar är 45 stycken. 40 av svaren kommer från kvinnliga studenter och fem från manliga. 30 av svaren kommer från studenter 30 år eller yngre och 15 från dem som är 31 år eller äldre. Detsamma gäller reguljära studenter som är 30 till antalet medan distans har 15 svarare. Svarsfrekvensen är så låg att en analys av svaren inte är av något värde.

Att det är så få svar kan ju ha flera orsaker. Jag ska nu beskriva några olika, tänkbara orsaker, en efter en och sedan gå in på förslag på förändringar som behöver ses över.

Frågeformuläret omfattar relativt många frågor, 31 stycken varav 26 är kryssfrågor med fem svarsalternativ. Fem svarsalternativ gör att det finns en mittfåra som det är lätt att fastna i. Friare till sin utformning är fem frågor på slutet som ger studenten möjlighet att formulera sig mer fritt. Detta kan utnyttjas olika av studenterna. Några har skrivit mycket andra ingenting. Mängden frågor har upplevts som många av somliga svarare. I avdelning

A Bakgrundsuppgifter finns inriktningar uppräddade. Där saknas det några inriktningar vilket föranleder studenter att kommentera och protestera över att just deras inriktning inte finns med.

I avdelning B ska svaren sättas i relation till målen i högskolelagen. Här förutsätts studenten kunna dessa utantill respektive känna till dem så bra att de kan relatera till detta utan problem. Om så hade varit fallet hade frågorna säkert inte varit nödvändiga. Bristen på kunskaper om målen i högskolelagen är just det som ger studenterna problem. Detsamma gäller sedan i avdelning C som ska relateras till målen i Högskoleförordningen. Den sista delen med frågor D handlar om de särskilda målen för lärarutbildningen vid Högskolan i Gävle och har säkerligen samma grundproblem. På alla tre frågeområdena, B, C och D, hade kanske bilagor med dessa texter varit användbara. Om utvärderingen varit i digital form kunde förordningarna ha bilagts utan att miljöhänsyn hade behövt tagits.

I frågeformuläret finns det frågor som har liten samstämmighet med den verklighet som studenterna har befunnit sig i under sin utbildning. Det finns en del otydliga frågor. Även om en students fråga till utvärderingen - *Vad är högskoleförordning för något?*, tyder på okunskap så visar den dock på ett behov i utbildningen. Fråga 24 skriver "*Utbildningen har givit mig förmåga att låta ämneskunskaper och didaktiska aspekter samspela*". Den punkten utgår ifrån att det finns ett rätt svar på hur samverkan mellan ämneskunskaper och ämnets didaktik ska se ut, men utbildningen har många olika ansikten. Den frågan är därför bättre som essäsvår. Fråga 26 "*alternativa strategier*" har en otydlighet i själva frågan. Vad syftar den frågan på? Vad är det som ska ha alternativa strategier och till vad ska de användas och vad är de alternativa strategierna alternativ till?

Ett stort problem med utvärderingar av det här slaget är att få fram dem till studenterna. Det ska dessutom ske vid rätt tidpunkt och inte komma som en överraskning varken för studenter eller undervisande seminarieledare. Ansvarig för att utvärderingen genomfördes 2007 var Lärarutbildningskansliets. Att få tillgång till studenternas tid under deras seminarier vid slutet av terminen med de viktiga ventileringsstillfällena av examensarbeten, visade sig vara mycket svårt. Om utvärderingen hade varit en punkt i kursplanen, skulle den ha varit väl känd och möjlig att planera, för alla. Om utvärderingen dessutom var tvingande så att betyg inte kan lämnas ut förrän utvärderingen är ifylld, så blir svarsfrekvensen fylld. Att detta tvingande sättet inte är att betrakta som det studenttröttsligt mest optimala är en nackdel och en anledning att inte välja det förslaget, även om det kan kännas frestande när svarsfrekvensen blir så låg som i år.

Av de studenter som har fyllt i utvärderingen finns ett antal som inte fyllt i hela utvärderingen. Vissa delar är överhoppade och rutorna är tomma. Det kan naturligtvis vara av misstag men kan också bero på frågornas innehåll eller annat. Det kan vi inte veta men det ska noteras att flera av de 45 ifyllda utvärderingarna inte är kompletta.

Kan det vara så att de studenter som har en kurs kvar efter sin AU3 termin inte anser sig vilja svara på en utvärdering om hela utbildningen då en del är kvar? De som detta avser är gymnasielärare som läser ytterligare en kurs i svenska. Av de ifyllda utvärderingarna är det endast ett fåtal som kommer från gymnasielärare varför detta kan vara en tänkbar orsak. Dessutom finns det ju relativt många som har studierester kvar även efter examensarbetet, det kan också påverka viljan att besvara frågor om utbildningen. Andelen

studenter som tar ut sin examen är ju också konstaterat låg. Om detta har något samband kan också behöva undersökas.

De relativt fåtaliga distansstudenterna har noterat att det är stor skillnad på hur undervisning bedrivs med distans som form. Att så gott som samtliga de femton studenterna skriver att det är skillnad på bra och dålig distansundervisning visar att det finns potential att göra förbättringar där. Bra distansundervisning är anpassad att vara för distansstudenterna dålig distansundervisning är allt för lik den reguljära undervisningen och den verkar inte fungera som distansundervisning.

Slutligen kan konstateras att en förändring av ansvaret för att utvärderingen av hela lärarutbildningen genomförs måste placeras så att utvärderingen blir gjord. Att sammanställa utvärderingens resultat kan säkert även fortsättningsvis vara en fråga för Lärarutbildningskansliets personal medan själva genomförandet borde förläggas på AU3.

Förslag

Frågeformuläret bör inte ha en femgradig skala. Fyra ger en tvingande viktning av svaren.

Antingen skrivs alla inriktningar ut eller ingen. Bättre då att fråga studenten vilken inriktning han/hon har gått vilket ger ett studentrelevant svar.

Frågebatteriet behöver revideras till nästa gång och få färre frågor samt frågor av mindre styrande karaktär.

Att genomföra utvärderingarna i digitalt ger miljövinster, vinster för sammanställningens arbete samt att inlämnat svar kan kopplas till kursavslut. Om det står i kursplanen för AU3 att utvärderingen av hela lärarutbildningen ska genomföras blir det en del av utbildningen. Den kan då utföras på exempelvis Blackboard och kopplas till kursplanens innehåll. Vilket ger seminarieledare möjlighet att planera in utvärderingen i seminarierna redan från början.

Gör en särskild fråga om distansutbildningens kvalitet. Be studenterna ge goda råd till undervisning på distans för att förbättra och kvalitetssäkra den delen av utbildningen.

Undersök studenternas vilja att besvara en utvärdering redan innan hela utbildningen är klar.

Undertecknade
Birgit Lindgren Ödén
Katharina Andersson